

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd 1908. november 17.

241. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos polt sorja 40 fillér.

A kivándorlás.

A német és angol hajóstársaságok 4 dollárral fölemelték a fedélközi utasok kivándorlási tarifáját. Az elnökválasztás véget ért, Taft győzött, a tőke tudja, hogy mi tévő legyen s két-három hónap múlva újra megindul a gyári üzem túl az oceánon, éppen olyan intenzíve, mint két esztendő előtt.

Amerika nagyon, nagyon messze van tőlünk, de azért gyári munkája sokkal jobban érdekli, mint akár a magyar gyáraké. Mert a magyar ipartelepek kevesebb magyar munkást foglalkoztatnak, mint az amerikai gyárak, rosszabbul fizetik őket és csaknem bizonyos, hogy a munka megindultával a kivándorlás is újult erővel indul meg Fiuméből Brémából, Hamburgból.

Újra magyar munkásokkal indulnak utra a hatalmas oceánjárók, a fedélközön egész magyar falvak, városok vesznek el s a sok, sok ezer ember, amint Ellis Island bevándorlási csarnokában áthaladt az egész terem hosszában kifeszített amerikai zászló alatt, elszakadt a magyar hazától, elszakadt a magyar közigazgatástól s Amerika teszi rá munkát adó, de energikus kezét.

A magyar képviselőház egy ülésre taksálta a kivándorlási törvény tárgyalásának értékét, s déli egy órára végzett is vele. Szavak, üres szavak, mert a legszebb beszéd sem fordít vissza egy kivándorlót sem, s Mc. Keesportban, Homesteadon, Pennsylvania szénbányáiban éppen annyi magyar fog dolgozni ezután is, mint dolgozott eddig.

Nincs értelme, hogy a munkás vissza jöjjön Amerikából. Sokkal nagyobb bért kap ott munkájáért, társadalmi élete összehasonlíthatatlanul különb s egy nagy, civilizált hatalom két-három esztendő alatt teljesen megváltoztatja gondolkodás módját, világfelfogását, önértékét. Mert nem kis dolog az, hogy ha megtanulja az árvamegyei tót, a rutén paraszt, a titeli barlanglakó, hogy mire való a szappan és melegvíz, hogy nem cifrázkodás, hanem az egészséghez tartozik a fehérnemű és hogy a jobb módúak nem szeszélyből esznek minden nap húst.

A kiéhezett, lerongyolódott, majdnem egy uzsorabérért dolgozó munkásból ember lesz odakünn, gondolkodó, érző része annak a nagy forrongásnak, előretörésnek, akarásnak, amely betölti az Egyesült államok levegőjét és ha csak feleség, család nem kényszeríti őt haza, soha többé vissza nem jön.

És ha vissza is jön bele tud-e törődni a hazai állapotokba?

Leveti-e a pantallót, a poigári kabátot, a fekete kemény kalapot, és fehérgalléros inget a tót bocskorért és szűk nadrágért? Ha gyermeke van, gondolkodik csak egy pillanatig is,

hogy itthon éljen? Ott az állam kiveszi a kezéből a gyermeket, belekényszeríti az iskolába, ingyen könyvet, ingyen irkát, ceruzát, tolat ad neki, a szülőknek haza, a lakásra küldi a könyveket és a gyermekeket büszkévé, önállóvá, amerikai polgárrá neveli. Az új világ közintézményei páratlanok, ott a jótékonyság majd hogy nem erény, hanem kötelesség, s a ridegnek számítónak hit amerikai inkább altruista, mint az idealista, jószívű európai.

Azért lehetetlen és utópisztikus vállalkozás visszavándorlásra bírni a kivándoroltakat. Amerika gazdaságával, jóléti intézményeivel mi nem vetekedhetünk, a mi feladatunk a mi kis de nekünk mérhetetlenül fontos viszonyainkhoz képest formálni és megkönnyíteni a munkásság és földművesek életfeltételeit.

Nem Amerikában, de idehaza kell dolgoznunk a kivándorlás meggátolására, Amerikában egészen más kötelességek vannak Magyarországra

Négy hónapig voltam künn az Egyesült Államokban, Newyorktól Chicagóig sok földet utaztam be, voltam Cleveland magyarjai között Pittsburg acélgyáraiban s mindenütt csak egyet tapasztaltam, hogy a magyarság szinte mesterségesen el van zárva az amerikaiaktól. Az amerikai nem tudja, hogy mi az a magyar. Valahová a lengyel és zsidó közé helyezi és a magyarra is csak annyit mond „chini“, ami nála kínait, a legnagyobb megvetést jelenti. Az amerikai magyar lapok, talán egy-kettő kivétellel — és ez természetes is, — a maguk kis üzleti dolgaikkal törődnek, az előfizetésük megújítása fontosabb nekik, mint egész Magyarország és a magyarság többnyire kis műveltségű és szűklátókörű emberek szerkesztésében jelennek meg, Braun Márkus nélkül, aki odakünn igen jelentős pozíciót tölt be, élni nem tudnak, Amerika hivatalos dolgairól nem értesülnek s a közéletből csaknem egészen ki vannak rekesztve.

Azok a hivatalos kiküldöttek, akik künn jártak, mulatni voltak ott, végig kocsiztak a Fifth-avenuen, eimentek a Niagarához, tiszteltek a konzulnál, de a magyarságért semmit sem tettek. Amíg pedig a hivatalos Amerika nem vesz tudomást a künn élő másfél millió magyar társadalomról, addig hiába akarjuk, hogy tudomást vegyen rólunk.

A kivándorlás kérdése ezért kétfelé ágazó. Az emigrációt meggátolni idehaza kell, a kivándorlottakért pedig odakünn. Eddig mind a két terven fordítva, vagy sehogy sem cselekedtek. És ezentul? . . . A föld csak tovább forog és lesz úgy, ahogy volt eddig. Éppen csak egy parlamenti délelőtt múlt el.

P. Á.

Az új osztrák kormány. Bienert báró szombaton délután három órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. Ez a kihallgatás rendkívül hosszú ideig tartott; Bienert báró jelentést tett a királynak a tanácskozások eredményéről és előterjesztette az új kabinet listáját is. Ez a lista a következő:

Miniszterelnök: Bienert báró.

Beltügyminiszter: Haertl báró.

Kereskedelmi miniszter: Mataja osztályfőnök.

Pénzügyminiszter: Jorkasch-Koch lovag osztályfőnök.

Közoktatásügyi miniszter: Kanera osztályfőnök.

Igazságügyminiszter: Holznecht osztályfőnök.

Vasuti miniszter: Forster osztályfőnök.

Közmunkaügyi miniszter: Berger osztályfőnök.

Földművelésügyi miniszter: Wickenburg gróf osztályfőnök.

Honvédelmi miniszter: Georgi.

Német tárca nélküli miniszter: Schreiner.

Lengyel tárca nélküli miniszter: Ábrahámovics.

Cseh tárca nélküli miniszter: Zácsek.

A kabinet kinevezése a hivatalos lap novemberi számában fog megjelenni.

A király azután bucsukihallgatáson fogadta Beck bárót.

Az új kabinetben hat miniszter és hét tárca vezető van. Haertl bárót azért nevezte ki a király beltügyminiszterre, hogy ezzel kifejezésre juttassa, hogy ezt az állást véglegesen töltötte be. A kabinetben három cseh és két lengyel van.

A képviselőházat november végén fogják összehívni. Az új kormány közvetlenül a képviselőház összeülése után elő fogja terjeszteni a cseh nyelvkérdésről szóló törvényjavaslatot. Azután a képviselőház sürgősen elő fogja intézni a Bosznia annexiójáról, a költségvetési provizóriumról és a szerb kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatokat.

A pártok elhatározták, hogy az állami szükségletekről szóló törvényjavaslatok ellen nem fognak ellenállást kifejteni.

UJDONSÁGOK.

— Kőbányai Poigári Serföző mérlege. A Kőbányai Poigári Serföző R. T., melynek fiumei kiviteli telepe igen számottevő vállalata kikötővárosunknak, most teszi közzé november 29-ére összehívott XVI. rendes közgyűlése előtt, idej mérlegét. A szeptember 30-án lezárt mérleg 498.119 korona 34 fillér tiszta nyereséget mutat ki, jöellehet a bruttójövedelem 5.118.388 korona 42 fillér volt. Ebből kiviláglik, hogy óriási összegeket irtak le, vagy ruháztak be, így például a kétes követelések 350.000 koronával, az új beruházások, illetve befektetések 1.177.497 korona 05 fillérrel szerepelnek a kiadások között. A nagyértékű fogatok és járművek a vagyonmérlegben mindössze 3000 koronával vannak felvéve. A társaság az e hó 29-én tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy osztalékul részvényenkint 8°/o-ot, 16 koronát fizessenek, a múlt évi 7 és fél ^o/o, 15 korona helyett.

— Abbazia vendégei. A szomszédos Abbazia f. évi szeptember 1-étől e hó 11-éig 6131 személy érkezett. Az ott tartózkodó fűrdövendégek száma jelenleg 1272.

— Az Adria hajóforgalma. Az Adria m. kir. tengerhajós társaság gőzöseinél a következő jelentéseket vesszük:

Az „Adria” ma Gibraltárban rakodik hazafelé az északafrikai vonalon. „Andrássy” Messzinában rakodik Marseille és Spanyolország részére (A. vonal); „Arad” november 8 elhaladt Gibraltár mellett Rotterdam és Antwerpen felé. „Árpád” november 12. Katanából Bari Fiuméba indult (B. vonal); a „Balaton” október 31-én Genuából Braziliába indult. Báró Fejérvári, november 2 óta kirak Triesztben. Baross” november 8 óta rakodik Fiumében Lisszabon és Grimsbi részére; „Báthory” november 13. elhaladt Gibraltár mellett London és Leith felé. „B. Kemény” november 12. óta kirak Velencében. „Buda II.” október 22-én indult Rio de Janeiróból Algír, Malta, Trieszt és Fiuméba; a „Carola” napi járatát végzi Malta és Siracusa között; a „Deák” november 9. elindult Swanseából Velence és Fiuméba. „Duna” november 6. óta rakodik Palermo, Bordeaux és Rouen részére. „Jókai” Rio de Janeiróba rakodik Trieszt és Fiume részére. „Kálmán király” november 6. indult Glasgowlból Trieszt Velence és Fiume felé. „Kassa” Marseilleba rakodik Fiuméba. „Kolozsvár” november 9. óta Swanseaban rakodik Velence részére. „Lederer Sándor” november 12. elindult Katanából hazafelé (A. vonal); Matlekovics” nov. 8 óta kirak Fiumében. „Mátyás király” Genuában rakodik Marseille és Spanyolország részére (A. vonal). „Nagy Lajos” nov. 7. elindult Glasgowlból Malta, Velence, Trieszt és Fiuméba. „Rákóczi” Fiumében rakodik Marseille és Spanyolország részére. „Stefánia” kirak Gibraltárban Lisszabon, Leixoe és Glasgow felé. „Szápáry” Nápolyban rakodik Marseille felé; (B. vonal). „Széchenyi” nov. 8 óta kirak Rouenba. „Szeged” nov. 5 óta kirak Rouenban. „Szent László” Triesztben rakodik Marseille részére. (B. vonal); „Tibor” nov. 7. óta kirak Velencében. „Tisza” Genuában rakodik haza (B. vonal); „Zichy” nov. 6. óta kirak Velencében, „Zrinyi” Nápolyban rakományt vesz föl a visszatérő utra. (A. vonal).

— Léghajózási kísérletek Pólában és Cattaróban. A pólai kikötőparancsnokság és a dalmáciai hadtestparancsnokság Pólában és Cattaróban katonai léghajókikötőt létesített s mindkét helyen serényen folynak a kísérletek katonai léghajókkal. A kereskedelmi minisztérium ebből kifolyólag rendeletet bocsátott ki, melyben figyelmezteti a gőzösk, yachtok és vitorlások parancsnokait, hogy ha valamely léghajó a tenger fölött esetleg veszedelmebe kerülne, annak azonnal nyujtsanak segínyt. Ily alkalommal azonban minden nemű égő anyagot távol kell tartani, nehogy az a léghajó gömbjében levő gázt robbanásra bírja.

— Megtalálták a gyermekgyilkos anyát. Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy a dohánygyár mögötti kis patakban egy gyermekholttestet találtak. A rendőrségnek szorgos kutatásai nyomán sikerült tegnap délután 11 órakor az óváros egy házában megtalálni a gyilkos anyát is. Az illető Dogmán Anna 24 éves udbanai (horvátországi) születésű méshabarcsbordó leány. Először tagadta a tettet, de midőn orvosi vizsgálatnak akarták alávetni, megvallott mindent. Elmondta, hogy csütörtökön este a Germania-utcában menve, szülési fájdalmak lepték meg. Felment a 11-es szám harmadik emelére, de onnan visszatért és a kapu alatt egy csecsemőnek adott életet. A gyermeket mindjárt születése után megfojtotta. Hogy miért, azt maga sem tudja. Mindössze annyit mondott mentségül a rendőrtisztviselőnek: „Mert sirt.” Azután kinézett az utcára és midőn azt látta, hogy senki sem jár arra, kötényébe burkolta a kis testet és a közeli utcai mosodához ment, ahol a patakba dobta az ártatlan csöppséget. A gyilkos anya a kihallgatás végén kétségbeesését és szegénységét hozta fel a tett okául. Letartóztatták és a rendőrség fogházába zárták.

— Elgázolta a gyorsvonat. A laibach-szt.-péter-fiumei déli vasuti vonal Rakek és Planina állomásai közt levő 825-ös vasuti örháztól körülbelül tíz méternyire a déli vasut ötös számú gyorsvonatja péntek este fél hét óra tájban elgázolt egy körülbelül 15 éves pásztorfiut és testét teljesen összeroncsolta. A vonat mozdonyvezetője észrevette a fiut a vágányon, de akkor a száguldó vonat már nem lehetett megállítani. A vonat a szerencsétlenség színhelyétől körülbelül 100 méternyire állt meg.

A mozdonyvezető értesítette a vonatvezetőt, ki a közeli örház vasuti örével együtt a szerencsétlenül járt fiu testének roncsait össze szedte.

A szerencsétlenség úgy történt, hogy egy tehervonat pár perccel azelőtt haladt arra s a pásztorfiu, ki azt hitte, hogy most már át lehet menni a vágányokon, átmászott a sorompón. Az őrt semmi felelősség sem terheli, mert a sorompó előírás szerint le volt eresztve s így a szerencsétlen fiu saját vigyázatlanságának lett áldozata.

A holttest maradványait letakarták s a vonat tovább indult. Adelsberg állomásra érve bejelentették az esetet az állomásfőnökségnek, amely azután telefonon értesítette a planinai és a laibachi hatóságokat, ahonnan egy vizsgálóbizottság indult ki a helyszínére. A holttestet a rakeki temető halottsházába szállították s a gyorsvonat husz percnyi késéssel 10-01 órakor érkezett Fiuméba.

— Támadás az utcán. Vascotto Dániel fiumei bádógost, aki egyuttal tudózt is, tegnapelőtt este 9 óra tájban az Edmondo d'Amicis utcában Grigostolo Pál nevű 35 éves ember megtámadta s le akarta szurni. Csakhamar ott termet két rendőr, kik a támadót lefogták s bekisértek. Kihallgatás után szabadon bocsátották. A rendőrség az ügyet a törvényszékhez teszi át a bűnvádi eljárás megindítása végett.

— Eltűnt fiu. Kovács József 11 éves fiu kedden reggel eltávozott a Belvedere-utca 270 számú házból, melyben szülei laknak s azóta nyomaveszett. Az elvészeti fiu szőke, alacsony termetű, világoskék szemű. Legutóbb kék ruha és kék sapka volt rajta s vörös inget viselt.

— Előadás Hellászról. A fiumei áll. tisztviselők egyesülete és a fiumei tanári kör szabad lyceuma keretében ma este fél hét órakor Kankovszky Ferenc miniszteri osztálytanácsos az állami felsőbb leányiskola felolvasó termében előadást tart Hellászról. Érdeklődőket szívesen lát a lyceum rendező bizottsága.

— Triesztben elfogott fiumei tolvaj. A trieszti rendőrség távirati uton értesítette a helybeli rendőrséget, hogy letartóztatta Moderschein Rezső körözött tolvajt, ki Fiumében Löwinger Mór férfinabától 200 korona értékű külörféle ruhát lopott s azután megszökött. A tolvajt kiadják a fiumei rendőrségnek.

— D'Annunzio balesete. Rómából jelentik: Gabriele D'Annunzio egészségi állapotáról tegnap riasztó hírek terjedtek el. A költő környezete Firenzében kijelentette, hogy d'Annunzio leesett lováról és könnyen megsebesült.

— Egy körözött tolvaj letartóztatása. A helybeli rendőrség egyik alkalmazottja tegnapelőtt délután a postahivatalban letartóztatta Lembner Gusztáv 34 éves pincért, kit a bozeni hatóság előkelő svájci gyógyhelyeken elkövetett lopások miatt köröztetett. A rendőrségen tagadni próbált, de miután Ormai József rendőralparancsnok a különböző ismertető jelek alapján többek között egy tetovált sziv volt a karján, határozottan ráismert, bevailotta bűneit. Kihallgatás után átkisérték az ügyészség fogházába.

— Olaszország lakossága. Rómából írják, hogy az olasz kormány most tette közzé az 1907. évről szóló népességi statisztikát, a melyből kitűnik, hogy Olaszország lakossága 1906. év végén 33,541,094 leiket számlált és hogy az 1907. év folyamán a lakosok száma 178,927-tel szaporodott. Az elmúlt évben összesen 260,780 házasságot kötöttek (7,77 ezrelék); a házassági arányszám állandóan növekszik: 1905-ben 7,48 volt és 1906-ban 7,67. Legnagyobb a házassági kedv Piemontban és az Abruzzokban, legkisebb Liguriában és Velence körül. A születések száma 1,070,948 volt, ami 31,93 ezrelék; itt egy kis visszaesés tapasztalható, mert 1905-ben a születési arányszám 32,75 volt és 1906-ban 32,51. Az újszülöttek közül 26,923 fiu- és 21,230 leány, vagyis összesen 48,153, holtan jött a világra, ami az összes születések 4,41 százalékát teszi. Az élve maradt gyermekek közül 550,225 fiu és 520,723 leány van, tehát 1000 leányra esik 1057. A gyermekek közül törvénytelen volt 33,815, ezek közül azonban 10,468-at az év folyamán törvényesítettek. A halálos esetek száma 796,875-re rugott, ebbe a számba azonban nincsenek beleszámítva a halvaszületett gyermekek. A halálozási arányszám 20,78 ezrelék a tavalyi 21,98 ezrelékkal szemben. A jelentés végén a kormány különösen kiemeli, hogy a halálozás főképp a gyermekek között csökkent, ami a kormány közegészségügyi rendeleteinek tulajdonítható.

— A kikötőből. November 15. Érkezett: „Fran” osztrák gőzös Sebenicóból 850 tonna szénnel.

Indult: „Avon” angol gőzös Liverpoolba 250 zsák liszttel; „Carpathia” angol gőzös Newyorkba 1000 tonna babbal, 300 tonna vegyes áruval és 1271 kivándorlóval; „Gilda”

osztrák gőzös Triesztbe üresen; „Rákóczi” magyar gőzös Valenciába 200 tonna fával és 100 tonna vegyes áruval; „Split” magyar gőzös Metkovicsba 180 tonna vegyes áruval.

November 16. Érkezett: „Árpád” magyar gőzös Marseilleből 13000 láda gyömmölcsessel és 60 tonna vegyes áruval.

— Szivacsahalászat Dalmáciában és Isztriában. A szivacsahalászok napkeletkor eveznek ki a tengerre s délután 2—3 óra közt jönnek vissza. Jó időben, közepes mélységből és kedvező helyről minden buvár 5—8 szivacsot hozhat föl. A négy halász már előzetesen megegyezik az osztzkodásra nézve; a segéd napszámot kap, a bárkára az eredmény ötöd-része jut.

A dalmát és isztriai partokon nem a víz alá bukással hozzák föl a szivacsot, hanem hosszú, négyágú villával, melyet régi képeken mint Neptun szigonyát láthatjuk. Csak a kis Krapono-sziget lakosai üzik ezt a mesterséget s 30—40 bárkájuk a kedvező évszakban végigjárja a szaggatott és szigetekben gazdag partokat. Két ember van mindenik erős bárkán, melynek mellő födelzetén négyszögű kivágás van. Ebben áll a szigonyt kezelő ember, hogy ha áthajlik a bárka oldalán, felső testét egyensúlyban tarthassa. A másik ember evez s az evezők nyugvópontjai a bárka oldalain tul éró gerendán fekszenek, mi által a bárka szükséges finom mozgásai könnyebbé és biztosabbá válnak.

Mialatt az evezős egész közel a sziklás parthoz, 4—13 m. mélység fölött lassan hajtja a bárkát, a másik éles szemmel kutatja a fekete színűkről megismerhető szivacsokat. Legkedvezőbb, természetesen a teljes szélcsend. Ha a tenger gyengén hullámszik, olajjal csillapítják le. E célból mindig van a bárka orrában egy rakás lapos kavics s mellette áll az olajos korsó. A halász néhány követ bemárt hegyével az olajba s félkörben egyenkint elszórja őket maga körül. A hatás csodálatos: a mérhetetlenül finom olajréteg, mely több négyszögölynre szétterjed, elegendő az apró hullámok elsíntására, a látást így már nem zavarják az egymást keresztező fénytörési vonalak és a tükröződés.

A halásznak azonban nem csupán szemével kell kutatnia a szivacsokat, mert leginkább földött helyen tenyésznek, tapogatóznia kell szigonyával a sziklák közt s lehetőleg alattuk is bizonyos, hogy a keresett zsákmány nagy részéhez egyáltalán hozzá se férhet az e fajta halászat.

Mikor a keresés munkáját abbahagyják, addig tapossák, gyurják, nyomják kézzel és mosogatják ismételtelen a szivacsokat, míg csak a fekete belső bevonata, a felbőr s a vázrétgek közt levő anyag teljesen el nem tűnik. Ekkor, hogy egészen jól használhatók legyenek, még csak egyszer kell megtisztítani őket langyos vízben.

x Magyar kárpitos. Garami Józsefnek a Via Serpentina 20. szám alatt levő kárpitos és díszítő műhelyét szíves figyelmébe ajánljuk a fiumei magyarságnak.

x Jó konyha és tiszta magyar borok. A Via Germania 2. szám alatt levő Bárány vendéglő (azelőtt Sport vendéglő) új gazdájának, Hönsch Pálnak kezelése alatt kitűnő konyhat tart fenn és elsőrendű italokkal szolgál vendégeinek.

Távirat ◀ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 16. A képviselőház mai ülésében Návay Lajos alelnök elnökölt. Napirend előtt kegyeletes szavakban emlékezik meg a veszifáliai bányakatasztrófa halottairól.

Indítványára a Ház a magyar nemzet nevében részvétét fejezi ki a német birodalmi tanácsnak.

Elnök azután felolvassa Olay Lajos szigetvári képviselő levelét, melyben karcagi közjegyzővé történt kinevezése folytán lemond mandátumáról.

Majd áttértek a főváros fejlesztését célzó törvényjavaslat folytatolagos tárgyalására.

Hoitsy Pál előadó és Wekerle miniszterelnök felszólalása után a javaslatot általánosságban elfogadták és áttértek a részletes tárgyalásra.

A monitorok visszatérése.

UJVIDÉK, nov. 15. A monitorok tegnap a hetvenedik gyalogezred zenekarának bucszóhangjai mellett visszamentek Budapestre.

Beigrádban sikkasztanak.

BELGRÁD, nov. 16. Óriási feltűnést keltett, hogy Sztarkovics főhadnagyot, a szerb állami löpőgyár igazgatóját nagy sikkasztások miatt letartóztatták.

A német császár főhadsegéde hirtelen meghalt.

DONAUESCHINGEN, nov. 15. Hülsen-Haeseler német tábornokot, Vilmos német császár nagy befolyású főhadsegédét ma itt szívshűtés érte s rövid kínlás után meghalt. Kedvenc főhadsegédének elhunytá miatti a császár lemondni kívánt a Bádén-Bádénbe utazik, honnan este visszatér Donaueschingenbe.

A görög királyi család Olaszországban.

VELENCE, nov. 15. A görög királyi család György király, Olga királyné és Iona hercegnő ma Bécsből ideérkeztek. A görög király Mestrebán szállt le a vonatról s onnan Firencébe utazott. A királyné és leánya két napig Velencében időznek s aztán Brindisibe utaznak hol György királylyal találkoznak.

Olasz diákok verekedése Bécsben.

BÉCS, nov. 15. Ma éjjel egy csapat olasz diák a Währingerstrasseban találkozott tízenkét olasz diákkal, kik résztvettek egy múlt éji verekedésben melyben egy olasz diákot elverték. Rövid és heves szóváltás után a két csapat között verekedés támadt, melyben a németek huzták a rövidebbet. A németek kiáltására odaszaladt egypár rendőr, kik letartóztatták egy olasz diákot. Társaik azonban ennek egérutat adtak. Ekkor a rendőrök a német diákok följelentésére, kik közül öten sebesültek meg, két diákot letartóztattak. Ezek közül az egyik véletlenül lengyel, a másik szerb volt s nem is vettek részt a verekedésben. Ezután a rendőrök a letartóztatottakkal és a többi diákokkal a rendőrségre mentek, hol a németek és olaszok az inspekciós szobában ismét veszekedni kezdtek és majdnem újból összeverekedtek.

Az osztrák miniszterek eskütétele.

BÉCS, nov. 16. Az osztrák miniszterek ma tették le öfelsége előtt az esküt. Az új kabinet kinevezése az osztrák hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

A kínai anyacsászárnő is meghalt.

LONDON, nov. 15. Pekingből jelentik, hogyan kínai anyacsászárnő néhány órával a fia halála után szintén meghalt.

Románok és szociálisták közös gyűlése.

ARAD, nov. 16. Az aradmegyei oláhok és szociálisták tegnap itt közös népgyűlést tartottak. Több szómonk beszélt magyar és román nyelven a pluralitás ellen.

Elhunyt képviselő.

NAGYVÁRAD, nov. 16. Rigó Lajos, a bihari kerület országgyűlési képviselője ma itt meghalt.

Színház helyett a halálba.

BUDAPEST, nov. 16. Feszl Géza posta és távirat főtiszt, az ismert tárcairó, tegnap este villamoson a Vigaszínházba akart menni, hogy az előadást végignéze. Midőn a színház előtt leszállt a villamosról, hirtelen összeesett és azonnal meghalt.

Dinamittal felrobbantott ház.

ESZÉK, nov. 16. Horváth Ferenc helybeli ügyvédet a napokban egy névtelen levélíró halállal fenyegette meg, ha nem küld bizonyos helyre tízezer koronát. A levelet az ügyvéd a rendőrségnek adta át. Ma éjjel azután Horváth Ferenc lakóházának pincéjében egy dinamit bomba robbant fel, mely az egész házat romba döntötte.

Vasuti szerencsétlenség.

BUDAPEST, nov. 16. Ma reggel a keleti pályaudvarról kiinduló győri személyvonat a ferencvárosi pályaudvar előtt beleszaladt hátulról egy tehervonatba, mely röviddel azelőtt hagyta el a keleti pályaudvart. A tehervonat mozdonya ugyanis felmondta a szolgálatot és kénytelen volt megállni a nyílt pályán. Az összeütközés folytán a győri személyvonat három utasa megsebesült s több kocsi megrongálódott. A szerencsétlenségért a váltóőrt terheli a felelősség, ki elfelejtette a megálló tehervonatot „fedezni”. A pályatest annyira megrongálódott, hogy a forgalom megakadt.

A közönséghez!

1908. november 15-ére új előfizetést nyitottunk „A Tengerpart”-ra, mely Fiumének egyetlen, független, a hatalomtól meg nem vásárolt magyar napilapja és öt év óta megalkuvás nélkül küzd itt a fiemei magyarság érdekeiért és örekvéseiért.

„A TENGERPART”

nemsokára hatodik évfolyamát kezdi meg és a legutóbbi évek zavaros sajtóviszonyai között egyetlen állandó támasza és zászlóvivője volt a fiemei magyarságnak. Igerjük, hogy e célunknak a jövőben kettőzött erővel és buzgalommal fogunk megfelelni és minden lehetetünkkel szolgálni fogjuk a fiemei magyarságot, melynek szeretete és támogatása

„A TENGERPART”

egyedüli talpköve volt eddig és az lesz a jövőben is.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre 24 korona

Fél évre 12 „

Negyedévre 6 „

Egy óra 2 „

Egyes szám ára 6 fillér.

„A TENGERPART”

szerkesztősége és kiadóhivatala.
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, a mely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a**SCOTT-féle Emulsio**

hatása alatt, rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époly rőzsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

OCULÁRIUM

Budapest, IV., Kossuth-Lajos utca 15. félem.
Wien, I., Kärntnerstrasse 39.

Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelésnaponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt.

Szemüvegek és orrcsipek 3 kor.-tól feljebb.
Színházi és távcsövek minden kivitelben dús választékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Irodaszolgái állást keres

Jo erkölcsi bizonyítványokkal bíró magyar ember. Beszél németül és románul is. Kirileszku János Via Serpentina 78.

Tanító keres butorozott

szobát esetleg teljes ellátással tiszta családnál dec. 1-étől. Ajánlatok „Lehrerin” jelisével poste restante kéretnek.

Élő virágcsokrot,

koszorút, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárójában).

Cserepes növényben nagy választék.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg felelőnek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

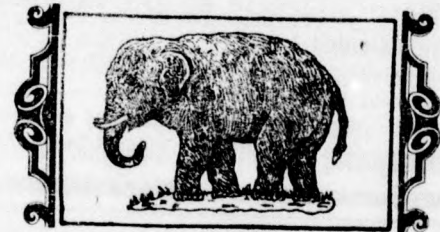
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEJY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

Riporter és kiadóhivatali

teendők ellátására a helyi viszonyokkal ismerős, intelligens fiatal embert keres jó fizetéssel

„A Tengerpart”

kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale.

Új magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy Vicolo della Germania I. sz. alatt, a kászárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitünőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagybecsült pártfogását.

Mély tisztelettel
Szathmáry György
hentes m.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzsön 40 percrenyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

V E L E N C E**Hôtel Royal Danieli.** Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalett-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárusító és podgyászszállító iroda a házban.**Grand Hôtel.** A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalett- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.**Hôtel Regina (Rome et Suisse).** Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —**Viktoria szálló.** Központi fekvéssel, 2 percrenyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.**Beaurivage szálló és penzió.** A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —**Vendéglő a Bárányhoz**

FIUME, Via Germania 2 sz. (volt Sport vendéglő).

A magyarságnak legkedveltebb és az átutazóknak találkozó helye.

Kitűnő magyar konyha, Elsőrendű borok, Kőbányai polgári sör. Pontos kiszolgálás.

Havi előfizetés ebéd és vacsorára 48 és 54 korona.

Tulajdonos Hönsch Pál vendéglős.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Prodam és Társa Fiume

Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendszerben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg felfizsabó.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi gyártmányok.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárali részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22. Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrássy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.